

Група ТУ. Основи трудового законодавства. Урок 1. Трудове право України.

Трудове право, трудові правовідносини, суб'єкти, принципи трудового права

Трудове право - галузь права, яка регулює правовідносини між працівником і роботодавцем.

Трудовим правом регулюються питання, пов'язані з усім процесом трудової діяльності: робочого часу, відпочинку, заробітної плати, охорони праці, соціального страхування, роботи жінок і неповнолітніх, функціонування профспілок, вирішення трудових конфліктів.

Суб'єктами трудових правовідносин є фізичні та юридичні особи, держава, органи місцевого самоврядування. Сторонами відносин в сфері трудового права виступають роботодавець і працівник. Підстава для виникнення трудових правовідносин - укладення трудового договору як в усній, так і в письмовій формі. Між роботодавцем і працівником, який виконує завдання на підставі цивільно-правового договору (фрілансером) трудових відносин не виникає.

До принципів трудового права відносяться: свобода праці; рівноправність у трудовому праві; договірний характер праці; визначеність трудової функції; стабільність трудових відносин; матеріальна зацікавленість в результатах праці; безпека праці; участь трудових колективів і профспілок у вирішенні питань встановлення умов праці і здійснення контролю за дотриманням законодавства про працю; свобода об'єднання для здійснення і захисту прав і свобод; матеріальне забезпечення в разі непрацездатності, при хворобі і у зв'язку з материнством.

Право на працю

Права громадянина України на працю та на оплату цієї праці гарантовані Конституцією України. Так, згідно зі ст. 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служби, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату не нижчу від визначеної законом. Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Стаття 44 Конституції України гарантує кожному працюючому право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.

Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.

Ніхто не може бути примушений до участі або неучасті в страйку.

Заборона страйку можлива лише на підставі закону.

Крім того, кожен працюючий має право на відпочинок (ст. 45 Конституції України). Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.

Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.